

збудників фузаріозу колосу – 9 балів (б.), борошнистої роси – 7 б., бурої листової іржі – 9 б., корневих гнилей – 9 б. та абіотичних чинників: морозо- та зимостійкість – 9 б., посухостійкість – 9 б. Також варто зазначити, що лінія стійка до вилягання – 9 балів.

Ознаки ідентифікації зразка: кущ за формою – напівпрямий; частота особин із зігнутими прапорцевими листками – середня (3/4 з похилими прап. листками); восковий наліт на піхві прапорцевого листка і верхньому міжвузлі соломини – відсутній; восковий наліт на колосі – відсутній; антоціанове забарвлення вушок – відсутнє; соломини – слабо виповнена, міцна; колос за формою – циліндричний; колос за щільністю – середній; колос за довжиною – середній (10,6 см); остюки нижніх квіткових лусок у колосі – наявні; остюки на верхівці колоса за довжиною – довгі; колос за кольором – білий; опушення опуклої поверхні верхнього вузла соломини – слабке; ширина плеча нижньої колоскової луски – середня; форма плеча нижньої колоскової луски – округла; довжина зубця нижньої колоскової луски – коротка; форма зубця нижньої колоскової луски – ледь зігнута; форма зубця нижньої квіткової луски першої квітки – ледь зігнута; опушення верхньої поверхні нижньої колоскової луски – слабке, або відсутнє; колір зернівки – червоний; зернівка за довжиною і шириною – середня; зернівка за крупністю – середня; кіль нижньої квіткової луски – наявний; опушення зовнішньої поверхні нижньої колоскової луски – відсутнє. Рослина цієї лінії за висотою короткостеблова (90,5–92,6 см).

Середня маса зерна з колоса становить 2,7 г, маса зерна з колоса – 54 г, а маса 1000 зерен – 52,5 г, натура зерна – 764,8 г/л, середня багаторічна урожайність зерна – 5,9 т/га. Біохімічний склад зерна: вміст білка – 13 %, клейковини – 27,5 %. Технологічні показники борошна і хліба: об'ємний вихід хліба з 100 г борошна – 660 мл, загальна хлібопекарська оцінка – 4,0 бали.

Автори сподіваються, що нові лінії пшениці слугуватимуть відмінним генетичним ресурсом для формування селекціонерами вихідного матеріалу та залучення до селекційного процесу, а також, у разі взаємовигідної співпраці з селекційними центрами, перспективним сортовим ресурсом для передачі на Державне сортовипробування.

ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБИЦИДІВ НА ПОСІВАХ СОЇ

О. В. МОСТИПАН

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

В Україні відзначається стрімке зростання площ під посів сої. Одночасно рівень її урожайності залишається практично незмінним і становить 1,0–1,4 т/га в той час як потенційна продуктивність коливається у межах 3,5–4 т/га. Однією з причин цього дисбалансу є недостатнє контролювання

забур'яненості у посівах сої, яке спричинює значну конкуренцію за основні фактори життя та відповідно значних втрат врожайності [1, 6]. Втрати врожаю, які спричинили бур'яни, можуть коливатися у межах від 20 % до 60 % в залежності від виду та поширення бур'янів, густоти посівів тощо. [4].

Рівень забур'яненості посівів, сорт, гідротермічний ресурс регіону позначаються на процесі росту та розвитку рослин сої, а також на формуванні її продуктивності. Негативний вплив сегетальної рослинності на ріст та розвиток культури має різнобічний характер, але основна шкода від забур'яненості посівів полягає у значному зниженні врожайності та погіршенні якості продукції. Тому, значущим питанням у формуванні інтегрованої системи захисту посівів від забур'яненості є вивчення шкідливої дії від небажаної рослинності та розміри втрат врожаю [5].

На полях з великою кількістю бур'янів ефективність внесених добрив зменшується або навіть може проявитися негативною дією, внаслідок пригнічення рослин сої бур'янами, які інтенсивніше і швидше розвиваються у перші періоди свого росту і розвитку на удобрених ґрунтах. Поясненням для цього є те, що для рівномірних та дружніх сходів сої необхідні дещо вищі температури повітря, аніж для більшості видів бур'янів [3, 7]. З огляду на високий рівень забур'яненості, а також на низьку конкурентоспроможність посівів сої, застосування гербіцидів є одним з найважливіших елементів інтенсивної технології вирощування сої. Загалом гербіцидний захист сої допомагає вирішити питання забур'яненості у посівах цієї культури [8].

Серед заходів для контролювання чисельності бур'янів колосальну увагу надають використанню післясходових гербіцидів. Для цього застосовують препарати селективної дії, які не проявляють фітотоксичності до рослин сої. Післясходовий спосіб застосування хімічного методу захисту посівів сої від забур'яненості має ряд переваг перед застосуванням ґрунтових гербіцидів, так як під час вегетації культури, є можливість визначити видовий склад та рівень забур'яненості та аргументовано прийняти рішення щодо доцільності їх застосування та підібрати належні рекомендовані препарати. Так само відсутня необхідність у корегуванні норм внесення гербіцидів до ґрунтових умов поля, але їх ефективність у більшій мірі залежить від кліматичних умов під час внесення, а також від фази розвитку бур'янів [2].

Метою наших досліджень було визначення ефективності різних способів застосування гербіцидів на посівах сої.

Дослідження проводилися у 2022 р. в ТОВ «Саварське» Обухівського району Київської області за наступною схемою: 1. Контроль (без застосування гербіцидів); 2. Примекстра TZ Голд 500 sc, к. с. (4,5 л/га), до появи сходів; 3. Фронт'єр Оптіма (1,2 л/га) + Стомп 330 (5 л/га), до появи сходів; 4. Базагран (3 л/га), у фазі 5-6 листків культури + Фюзілад Форте 150 ЕС, к. е. (1 л/га) – у фазі 2–4 листки у бур'янів; 5. Корум (2 л/га) + ПАР Метолат (1 л/га), у фазі 2–4 листки культури + Ачіба (2 л/га), у фазі 2-4 листки бур'янів. Площа облікової ділянки – 120 м². Повторність – триразова. Технологія вирощування сої у

досліді відповідала рекомендованій для умов Правобережного Лісостепу України, крім факторів які вивчалися.

За результатами спостережень виявлено, що в посівах сої формувалася переважали дводольні малорічні бур'яни: щириця звичайна (*Amaranthus retroflexus* L.), лобода біла (*Chenopodium album* L.) і талабан польовий (*Thlaspi arvense* L.). Їх частка складала 61,6 % від загальної кількості бур'янів. Решта припадало (38,4 %) на злакові види: мишій сизий (*Setaria glauca* L.) та зелений (*Setaria viridis*), плоскуху звичайну (*Echinochloa crus-galli* L.). Встановлено, що найкращий фітосанітарний стан спостерігався на варіанті Базагран (3 л/га) + Фюзілад Форте 150 ЕС, к. е. (1 л/га). При цьому через 30 днів після внесення гербіцидів забур'яненість становила 7 шт./м², що на 96,4 % менше ніж на контрольному варіанті. Перед збиранням врожаю сої кількість бур'янів складала 10 шт./м² а технічна ефективність – 94,5 %. Дещо менша ефективність була відмічена на варіантах застосування ґрунтового препарату Примекстра TZ Голд 500 sc, к. с. (4,5 л/га) – 75,2 і 68,8 % та комбінації Корум (2 л/га) + ПАР Метолат (1 л/га) + Ачіба (2 л/га) – 69,3 і 81,7 %, відповідно через 30 днів після внесення і перед збиранням сої.

Отже, встановлено, що досліджувані схеми застосування гербіцидів є досить ефективними для контролю чисельності забур'яненості посівів сої. Найкращим варіантом, що забезпечує оптимальний фітосанітарний стан є застосування Базагран (3 л/га) + Фюзілад Форте 150 ЕС, к. е. (1 л/га).

Література

1. Gawęda D., Haliniarz M., Bronowicka-Mielniczuk U., Łukasz J. Weed Infestation and Health of the Soybean Crop Depending on Cropping System and Tillage System. *Agriculture*. 2020. №10. P. 208.
2. Грицаєнко З. М., Ковальський Я. П., Бутило А. П., Недвига О. Е. Гербіциди та їх раціональне використання: монографія. Київ: Урожай, 1996. 304 с.
3. Гутянський Р. А. Формування врожайності сої залежно від строку застосування двокомпонентного гербіциду. *Таврійський науковий вісник*. 2015. Вип. 91. С. 34–38.
4. Дерев'янський В. П. Залежно від засмічення: соя, захист. *Карантин і захист рослин*. 2004. № 6. С. 26–27.
5. Жеребко В. М., Жеребко Ю. В. Особливості захисту сої від забур'янення в післясходовий період. *Пропозиція*. 1998. № 6. С. 30–31.
6. Задорожний В. С. Бур'яни в агроценозах сої та методи боротьби з ними. *Корми і кормовиробництво*. 2012. Вип. 71. С. 49–54.
7. Міленко О. Г. Забур'яненість соєвого агрофітоценозу залежно від сорту, норм висіву та способів догляду за посівами. Актуальні проблеми вирощування та переробки продукції рослинництва, Матер. II-ї наук.-прак. інтернет-конф., 17–18 квітня 2014 року. Полтава, 2014. С. 123–126.
8. Шевніков М. Я., Міленко О. Г. Міжвидова конкуренція та забур'яненість посівів сої залежно від моделі агрофітоценозу. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2015. Вип. 3 (86). С. 116–123.